

Besluit Verlenen ontheffing

Wind in Wijchen B.V.
T.a.v. de heer W.A.J. de Ridder
Kelvinstraat 36
6601 HE WIJCHEN

Datum
10 januari 2023

Zaaknummer
2022-012579

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 19

Locatie
Bedrijvenpark Bijsterhuizen te Wijchen

Gemeente
Wijchen

Activiteit
Bouw en exploitatie van Windpark Bijsterhuizen

Beste meneer De Ridder,

Hierbij ontvangt u het besluit op bovengenoemde aanvraag.

De bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit definitieve besluit op www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen het besluit.

Op dit besluit is hoofdstuk 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

2 van 19

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03770563, 03770564, 03770565, 03770566, 03770567, 03770568, 03770569, 03785291,
03790057, 03790059, 03790060, 03800549, 03805469, 03805470, 03805747, 03829586,
03829587, 03838694

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

3 van 19

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Wind in Wijchen BV, Kelvinstraat 36, 6601 HE Wijchen, hierna te noemen de aanvrager, van 12 september 2022 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 12 september 2022 ontvingen wij een aanvraag van Wind in Wijchen B.V. voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 1 voor het opzettelijk doden van vogels en artikel 3.5 lid 1 voor het opzettelijk doden van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 17 oktober en 11 november 2022 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 10 oktober 2022 en per mail van 3 november 2022 hebben verzocht.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project en de werkzaamheden en de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. Er is aangegeven dat er geen negatieve effecten zijn. De initiatiefnemer vraagt geen vergunning aan.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

4 van 19

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 en 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Wind in Wijchen BV, Kelvinstraat 36, 6601 HE Wijchen

voor de soorten, de verbodsbepalingen en de wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
	In de gebruiksfase van de windturbines: uiterlijk tot 31-12-2050		
Aalscholver (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Blauwe reiger (<i>Ardea cinerea</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Boerenzwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Bonte vliegenvanger (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Boompieper (<i>Anthus trivialis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Bruine kiekendief (<i>Circus aeruginosus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Gaai (<i>Garrulus glandarius</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Gekraagde roodstaart (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Gele kwikstaart (<i>Motacilla flava</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Goudhaan (<i>Regulus regulus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Grasmus (<i>Sylvia communis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Grauwe gans (<i>Anser anser</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Grauwe vliegenvanger (<i>Muscicapa striata</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Grote lijster (<i>Turdus viscivorus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Grote zilverreiger (<i>Ardea alba</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Heggenmus (<i>Prunella modularis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Holenduif (<i>Columba oenas</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Houtsnip (<i>Scolopax rusticola</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Huiszwaluw (<i>Delichon urbicum</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kauw (<i>Corvus monedula</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Keep (<i>Fringilla montifringilla</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kleine karekiet (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

5 van 19

Kleine mantelmeeuw (<i>Larus fuscus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kneu (<i>Linaria cannabina</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kokmeeuw (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kolgans (<i>Anser ablifrons</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Koolmees (<i>Parus major</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Koperwiek (<i>Turdus illiacus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Krakeend (<i>Mareca strepera</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Kuifeend (<i>Aythya fuligula</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Merel (<i>Turdus merula</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Oeverzwaluw (<i>Riparia riparia</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Putter (<i>Carduelis carduelis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Ransuil (<i>Asio otus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Rietzanger (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Roek (<i>Corvus frugilegus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Roodborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Sijs (<i>Spinus spinus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Smient (<i>Mareca penelope</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Stormmeeuw (<i>Larus canus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Tafeleend (<i>Aythya ferina</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Tapuit (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Tijftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Toendrarietgans (<i>Anser serrirostris</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Tuinfluits (<i>Sylvia borin</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Vuurgoudhaan (<i>Regulus ignicapilla</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Watersnip (<i>Gallinago gallinago</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Winterkoning (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Wintertaling (<i>Anas crecca</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Witte kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Wulp (<i>Numenius arquata</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Zwarte mees (<i>Periparus ater</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)	Artikel 3.1 lid 1	Het opzettelijk doden van vogels	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 1	Het opzettelijk doden van vleermuizen	B
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Artikel 3.5 lid 1	Het opzettelijk doden van vleermuizen	B

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

6 van 19

Belang:

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied nabij Bedrijvenpark Bijsterhuizen te Wijchen zoals aangegeven in *figuur 1* van *bijlage 2*.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2050.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, de verboden en de belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-012579.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-012579.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-012579.
10. De (eventuele) veldcheck voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden én het onderzoek op gondelhoogte van de windturbines worden uitgevoerd door een deskundige¹ op het gebied van de in *tabel 1* genoemde soorten.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

7 van 19

11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-012579. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat versturende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2022-012579.

Soortspecifieke voorschriften

14. Om het aantal slachtoffers onder vleermuizen te minimaliseren, dienen de drie turbines voorzien te worden van een stilstandvoorziening (SVZ). Een SVZ geldt op de momenten wanneer tegelijkertijd aan alle van de volgende voorwaarden wordt voldaan:
  - in de periode van 15 juli tot 15 oktober;
  - tussen zonsondergang en zonsopkomst ('s-nachts);
  - bij temperaturen boven de 10 graden Celsius;
  - bij windsnelheden lager of gelijk aan 5 m/sec, gemeten op gondelhoogte;
  - bij droog weer (geen neerslag).
15. Gedurende de eerste drie jaar na de realisatie van de windturbines moet de activiteit en migratie van vleermuizen gemonitord worden middels batdetectors met opnamefunctie op gondelhoogte. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze monitoring kan de stilstandvoorziening worden herzien of verder gespecificeerd, in afstemming met de provincie Gelderland.
16. De nadere uitwerking van de monitoring wordt beschreven in een monitoringsprotocol, dat voorafgaande aan de start van de exploitatie aan de provincie Gelderland ter goedkeuring wordt overlegd. De resultaten van de monitoring worden na afloop van de monitoringsperiode gedeeld met het bevoegd gezag.
17. De aanleg van het windpark dient bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels (1 maart tot 1 september) plaats te vinden. In ieder geval moeten de heiwerkzaamheden buiten het

---

- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij een werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

8 van 19

broedseizoenen uitgevoerd worden. Heiwerkzaamheden mogen alleen overdag uitgevoerd worden. Indien 's-nachts werken bij overige werkzaamheden (niet bij heien) onontkoombaar is, dan dient er – in de actieve periode van vleermuizen tussen 1 april en 15 oktober – gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijk licht om verstoring bij vleermuizen (passerend en foeragerend) – zoveel mogelijk – te voorkomen.

18. Als er toch in het broedseizoen gewerkt moet worden (uitgezonderd heiwerkzaamheden), dan moet er eerst een veldcheck uitgevoerd worden en zal, voorafgaand aan het broedseizoen het gebied ongeschikt worden gemaakt worden (kort maaien van de aanwezige vegetatie) om te voorkomen dat er alsnog vogels tot broeden komen. Tijdens de aanlegfase zal er volgens een ecologisch werkprotocol gewerkt worden.
19. De werkzaamheden starten niet eerder dan nadat door een ecologisch deskundige¹ vooraf in het veld een controle is uitgevoerd, waaruit blijkt dat er geen nesten in gebruik zijn of andere beschermde soorten in het plangebied gedood en/of verstoord kunnen worden.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

De ontheffing wordt aangevraagd voor de bouw en exploitatie van Windpark Bijsterhuizen te Wijchen. Het windpark bestaat uit drie windturbines, die aangrenzend aan Bedrijvenpark Bijsterhuizen te Wijchen worden geplaatst (*figuur 1, bijlage 2*).

De aanvraag betreft de bouw en het gebruik van het windpark en behelst het volgende:

- Drie windturbines met elk een vermogen van minimaal 3,0 MW en maximaal 4,0 MW (totaal maximaal 12,0 MW) en drie bladen per rotor;
- Drie windturbinefundamenten;
- Aanleg van toegangswegen;
- Het plaatsen van masten op de fundaties;
- Het plaatsen van gondels direct met rotorbladen of met rotorbladen afzonderlijk;
- De aanleg van een kraan-opstelplaats per windturbine, inclusief eventueel benodigde hulpconstructies;
- Aanleg van windmolenparkbekabeling;
- Het testen van de windturbines;
- De inbedrijfname van de drie windturbines.

De drie windturbines worden geplaatst op de coördinaten zoals weergegeven in *tabel 2*.

Tabel 2 Coördinaten turbines windpark Bijsterhuizen

Windturbine	X-coördinaat	Y-coördinaat	Kadastrale percelen
WT-01	179186	427600	WCN00-K-1768
WT-02	179579	427486	WCN00-K-1768
WT-03	180029	427367	WCN00-K-1162

Het te kiezen type windturbine is gebonden aan vooraf bepaalde minimale en maximale afmetingen. Binnen deze bandbreedte bedraagt de ashoogte (de hoogte van de gondel) minimaal 110 meter en maximaal 122 meter boven maaiveld, de rotordiameter minimaal 115 meter en maximaal 139 meter, de tiplaatte minimaal 40 meter en maximaal 52 meter boven maaiveld en de tiphoogte minimaal 168 meter en maximaal 192 meter boven maaiveld.

In de bij de aanvraag toegevoegde rapportages 'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen | Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland' (Bureau Waardenburg,

d.d. 22 juni 2021) en 'Notitie | Effecten van Windpark Bijsterhuizen op vogels en vleermuizen; onderbouwing Wnb-ontheffingsaanvraag' (Bureau Waardenburg, d.d. 17 juni 2021) en 'Bijlage 1 | Toelichting aanvraag/projectplan ontheffing Wet natuurbescherming | Windpark Bijsterhuizen | Wind in Wijchen B.V.' (Pondera Consult, d.d. 12 september 2022) en in de aanvullende informatie van 17 oktober 2022 zijn opgenomen:

- Het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Een effectbeoordeling van het project;
- De te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- Alternatievenafweging;
- Onderbouwing wettelijk belang;
- Beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van vleermuizen en vogels in het plangebied in 2020 en 2021. De aanvrager heeft aangegeven dat de vleermuisonderzoeken in 2020 zijn uitgevoerd op basis van 'Protocolen vleermuisonderzoek bij windturbines' (Boonman, 2011) en het op dat moment vigerende vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus. De (broed)vogelonderzoeken, inclusief vliegbewegingen, zijn uitgevoerd op basis van veld- en radaronderzoek in 2020 en 2021.

Risicoanalyse

Op grond van de gegevens in het veldonderzoek is een risicoanalyse per soort uitgevoerd, waarbij getoetst is aan de staat van instandhouding op grond van het '1%-criterium', ofwel de '1%-mortaliteitsnorm'. Daarbij is voor 72 soorten, waarvan 70 vogelsoorten (lokale en trekvogels) en 2 vleermuissoorten, gebleken dat een (incidenteel) slachtoffer, of enkele meerdere slachtoffers, niet kan of kunnen worden uitgesloten. Hiervoor is de ontheffing aangevraagd (zie tabel 1).

Ecologische waarden: vleermuizen

Tijdens de onderzoeksrondes in en rondom het plangebied zijn zes vleermuissoorten waargenomen (met het aantal opnames tussen haakjes): gewone dwergvleermuis (969), ruige dwergvleermuis (125), watervleermuis (96), rosse vleermuis (21), laatvlieger (6) en kleine dwergvleermuis (1).

In het plangebied staan bosschages waar mogelijk boombewonende soorten zoals watervleermuis en rosse vleermuis verblijfplaatsen hebben. Ook staan er enkele gebouwen binnen het plangebied (boerderijen en een gebouw van Vitens). Deze gebouwen, met name het gebouw van Vitens, bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis. Echter, met de aanleg en exploitatie van het windpark worden de verblijfplaatsen direct en indirect niet aangetast. Er worden geen gebouwen gesloopt en er worden geen bomen gekapt. Bovendien bevindt het gebouw zich buiten de verstoringafstand van de te plaatsen windturbines. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daarmee uitgesloten.

Ook zijn er bomenrijen (o.a. Ficarystraat), bosschages (o.a. Personenbos) en de watergang Nieuwe Wetering gelegen in- en rondom het plangebied. Deze elementen worden door diverse vleermuissoorten gebruikt ter oriëntatie in de vlucht (red: vliegroute). Er komen geen windturbines te staan in essentiële vliegroutes en foerageergebieden. De turbines zullen parallel georiënteerd aan de Nieuwe Wetering op agrarische grond geplaatst worden. De verwachting is dat het bedrijventerrein, ten zuidoosten van het windpark gelegen, op termijn uitgebouwd wordt tot aan de noordelijke grens (red: tot aan waar de Nieuwe Wetering loopt) waar in het verlengde de drie windturbines gepland staan. Er wordt geen essentiële vliegroute van vleermuissoorten aangetast met de aanleg van het windpark.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

10 van 19

Daarnaast bieden de opgaande beplanting, begroeide oevers en watergangen in het plangebied geschikt foerageergebied vanwege de structuurvariatie. De open graslanden hebben minder betekenis voor vleermuizen vanwege het ontbreken van beschutting en mogelijke minder beschikbaarheid aan insecten. De locaties van de drie windturbines zijn met name gelegen in het open agrarisch gebied, waarmee het matig aantrekkelijk foerageergebied voor vleermuizen vormt. Met de bouw en exploitatie van de drie turbines gaat geen essentieel foerageergebied van vleermuizen verloren.

Ecologische waarden: vogels Broedvogels van de Rode lijst

Het plangebied en de directe omgeving wordt gebruikt als broedgebied door enkele broedvogels van de Rode Lijst, waaronder boerenzwaluw, huismus en torenvalk, zoals beschreven in de 'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen' (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Nabij het plangebied betreft dit huismus, steenuil, buizerd, sperwer en mogelijk boerenzwaluw.

Koloniebroeders

Het plangebied bevat weinig tot geen geschikt habitat voor vogels die broeden in kolonieverband. Uitzondering hierop betreft de visdief, die broedt op enkele daken van de gebouwen op het industrieterrein Bijsterhuizen.

Weidevogels en/of akkerbroedvogels

De akkers en weilanden in het plangebied worden in beperkte mate gebruikt als broedgebied door weide- en akkervogels, waaronder kievit en scholekster. Kievit en scholekster broeden wijdverspreid door het plangebied op de agrarische percelen in lage aantallen, maximaal een tiental broedparen per soort, zoals beschreven in de 'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen' (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021).

Overige broedvogels

Het plangebied maakt daarnaast deel uit van broedgebied van algemene soorten broedvogels die wijdverspreid in Nederland voorkomen, zoals duiven, kraaiachtigen, overige zangvogels en watervogels. De wespandief is een echte bosvogel. Het plangebied is niet geschikt als leef- en foerageergebied voor deze soort. In de afgelopen 5 jaar is er één waarneming van wespandief in het plangebied bekend (NDFF, 2022). Dit betrof één waarneming tijdens de trektijd (eind mei 2018). Natura2000-gebied Veluwe, waar wespandief als doelsoort voor aangewezen is, ligt op 14 km afstand (ruim buiten de 8 km zone). Dit is de zone die wordt gebruikt in de toetsing in het kader van een vergunning gebiedsbescherming (H2 Wnb), omdat uit onderzoek naar wespandief op de Noord-Veluwe is gebleken dat wespandief in de tijd dat ze jongen hebben tot ruim buiten de Veluwe foerageert. Binnen de 8 km zone rond de Veluwe moeten alle windparken rekening houden met wespandief en mortaliteitsberekeningen uitvoeren voor de effectenbeoordeling. Aangezien de Veluwe op 14 km afstand van het beoogde Windpark Bijsterhuizen te Wijchen ligt, zijn effecten op wespandief in dit geval met zekerheid uit te sluiten.

Niet-broedvogels

De open graslanden in en rondom het plangebied zijn geschikt foerageergebied voor diverse soorten van open gebieden zoals ganzen, eenden, meeuwen, reigers, roofvogels en steltlopers. Zo zijn er tijdens het radaronderzoek in de winter van 2020/2021 meerdere vliegbewegingen van groepen ganzen (met name kolgans, toendrarietgans en grauwe gans) en eenden (smient en wilde eend) waargenomen. Steltlopers werden tijdens het radaronderzoek niet waargenomen. Wel kunnen er tijdens de winterperiode (NDFF, 2022) kieviten en wulpen aanwezig zijn.

Ecologische waarden: overige soorten

Op een perceel buiten het plangebied is de bever waargenomen. De 'Nieuwe Wetering' kan in gebruik zijn als foerageergebied voor deze soort. Echter, voor de bouw en het gebruik van het windpark Bijsterhuizen gaan geen oppervlaktewateren en foerageergebied verloren waarmee effecten uitgesloten zijn. Binnen het plangebied komen geen andere beschermde soorten voor, anders dan de soorten waarvoor een vrijstelling in de provincie Gelderland geldt bij ruimtelijke ingrepen (Disco, d.d. 22 juni 2022). Er zijn geen negatieve effecten op overige beschermde soorten.

Effecten op ecologische waarden Effecten aanlegfase

Tijdens de aanlegfase is er geen sprake van aanvaringsslachtoffers. Wel treedt er op de bouwlocatie zelf en tijdelijk op de wegen er naartoe habitatverlies op van broedende, foeragerende of rustende vogels. In de invloedzone van de werkzaamheden zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig die verstoord kunnen worden. In het rapport *'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen'* (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021) wordt daarom op dit punt overtreding van de Wnb uitgesloten. Algemene broedvogels kunnen wel op de bouwlocatie en binnen de invloedzone van de werkzaamheden voorkomen. Het betreft zowel zangvogels, weidevogels als akkervogels. Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd en de werkzaamheden buiten het broedseizoen starten, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten.

Effecten gebruiksfaseEffecten op vleermuizen

In het rapport *'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen'* (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021) en *'Notitie | Effecten van Windpark Bijsterhuizen op vogels en vleermuizen; onderbouwing Wnb-ontheffingsaanvraag'* (Bureau Waardenburg, d.d. 17 juni 2021) zijn de effecten beschreven op aanvaringsslachtoffers, vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes. Alleen voor de soorten gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is berekend dat zij meer dan incidenteel slachtoffer kunnen worden in Windpark Bijsterhuizen. Effecten op rosse vleermuis, meervleermuis, laatvlieger en kleine dwergvleermuis worden gezien hun beperkte voorkomen in het plangebied en de berekende waarde niet verder doorgerekend. Wel worden mogelijke (al dan niet cumulatieve) effecten op vleermuissoorten, naast gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, middels de voorgeschreven stilstandvoorziening (zie *voorschrift 14*) voorkomen.

Globaal aantal slachtoffers per soort per jaar

Op basis van kennis en ervaring uit slachtofferonderzoek in vergelijkbare gebieden is een inschatting gemaakt van het aantal slachtoffers aan vleermuizen er vallen per windturbine in Windpark Bijsterhuizen. Per turbine wordt, gezien de ligging langs een vliegroute, een aantal van 5 slachtoffers per jaar aangehouden. Dit resulteert in een aantal slachtoffers onder vleermuizen in het gehele windpark van 15 per jaar. De soortensamenstelling van de slachtoffers is niet gelijk aan de door de detector geregistreerde opnames. Roepen van vleermuissoorten verschillen namelijk in geluidssterkte en frequentie. Dit heeft gevolgen voor de maximale afstand waarop de soorten nog te detecteren zijn.

Om hiervoor te corrigeren is gebruik gemaakt van de detectie coëfficiënten van open landschap van Barataud (2015). De gecorrigeerde soortensamenstelling is te vinden in tabel 13.1 op p. 70 in rapport *'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen'* (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021). Naar rato verdeeld over de twee soorten die meer dan incidenteel in het plangebied op gondelhoogte voorkomen betreft dit 11 gewone dwergvleermuizen en 4 ruige dwergvleermuizen per jaar.

Aanvaringsslachtoffers gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland. Volgens de *'European Topic Centre on Biological Diversity'* bevindt zich in Nederland een populatie tussen de

300.000 en de 600.000 individuen; uitgegaan wordt van een gemiddelde dichtheid van 12 gewone dwergvleermuizen per km².

De catchment area heeft een straal van 30 tot 50 kilometer, afhankelijk van de soort en terreineigenschappen. Op de onderzoekslocatie zijn enkele lijnvormige elementen aanwezig. De gewone dwergvleermuis is ook een kleine soort die normaliter geen grote afstanden aflegt om te foerageren. Vanuit een worst-case benadering wordt derhalve een catchment area met een straal van 30 km² aangehouden. Er is uitgegaan van een jaarlijkse natuurlijke sterfte van 20% (Sender & Simon, 2003). In *tabel 3* is een overzicht te zien van de uitkomsten van de berekeningen om de voorspelde sterfte van Windpark Bijsterhuizen uit te zetten tegen de 1%-mortaliteitsnorm van de lokale populatie. Hieruit blijkt dat de verwachte sterfte (11) onder de 1%-mortaliteitsnorm blijft.

Tabel 3 Berekening van extra sterfte van Windpark Bijsterhuizen aan de totale sterfte van de gewone dwergvleermuis in een catchment area met een straal van 30 km² en een gemiddelde dichtheid van 12 vleermuizen per km².

Beschrijving	Aantal
Catchment area (km ²)	2.828
Aantal gewone dwergvleermuizen	33.936
Jaarlijkse sterfte (20%)	6.787
1%-mortaliteitsnorm	68
Maximale sterfte Windpark Bijsterhuizen	11

Aanvaringsslachtoffers ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is eveneens een veel voorkomende vleermuissoort in Nederland. Deze soort maakt naast bebouwing ook vaker gebruik van boomholtes als vaste rust- en verblijfplaats. Volgens de 'European Topic Centre on Biological Diversity' bevindt zich in Nederland een populatie van circa 100.000 individuen. Omgerekend komt dat neer op circa 2,5 ruige dwergvleermuizen per vierkante kilometer. Hier wordt veiligheidshalve uitgegaan van 3 individuen per km².

De ruige dwergvleermuis is vrijwel even groot en gedraagt zich vergelijkbaar met de gewone dwergvleermuis. Daarom is voor de ruige dwergvleermuis eveneens een catchment area aangehouden met een straal van 30 km. De natuurlijke jaarlijkse sterfte van de ruige dwergvleermuis ligt iets hoger, namelijk 33% (Schmidt, 1994). In *tabel 4* is een overzicht gegeven van de uitkomsten van de berekeningen om de voorspelde sterfte uit te zetten tegen de 1%-mortaliteitsnorm van de lokale populatie. Hieruit blijkt dat de verwachte sterfte (4) onder de 1%-mortaliteitsnorm blijft.

Tabel 4 Berekening van extra sterfte van Windpark Bijsterhuizen aan de totale sterfte van de ruige dwergvleermuis in een catchment area met een straal van 30 km² en een gemiddelde dichtheid van 3 vleermuizen per km².

Beschrijving	Aantal
Catchment area (km ²)	2.828
Aantal ruige dwergvleermuizen	8.484
Jaarlijkse sterfte (33%)	2.800
1%-mortaliteitsnorm	28
Maximale sterfte Windpark Bijsterhuizen	4

Effect op vaste rust- en verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn enkele bomen en gebouwen vastgesteld binnen en rondom het plangebied, die mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor verschillende vleermuissoorten. De

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

13 van 19

bomen en gebouwen, met name het potentieel geschikte gebouw van Vitens, bevinden zich echter allen buiten de verstoringsafstand van het te realiseren windpark Bijsterhuizen. Bovendien blijven alle bomen en gebouwen behouden en ongemoeid en gaat er gezien het open karakter van het agrarisch landschap geen essentieel foerageergebied van vleermuizen verloren. Daarom zijn directe en/of indirecte negatieve effecten ten opzichte van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen met zekerheid uitgesloten.

Effect op vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes fungeren als foerageergebied voor de meeste soorten vleermuizen. De belangrijkste vliegroute in en nabij het plangebied betreft de 'Nieuwe Wetering'. Dit kan als essentiële vliegroute worden opgevat. Daarnaast worden meer diffuus in het gehele plangebied andere landschapselementen zoals bosschages, grotere sloten en bomenrijen benut als foerageergebied. De drie windturbines komen niet in essentiële vliegroutes en foerageergebieden te staan. Wel komen de turbines langs enkele van deze routes en gebieden te staan, onder andere de 'Nieuwe Wetering'. De watergang verandert echter niet in ontwerp, waarmee directe negatieve effecten op de vliegroute uitblijven. Aanvaringsslachtoffers worden sterk gereduceerd door een stilstandvoorziening (zie *voorschrift 14*) te hanteren voor alle drie windturbines.

Cumulatieve effecten op vleermuizen

Onder vleermuizen worden ook slachtoffers verwacht in andere windparken in de nabijheid van windpark Bijsterhuizen. Voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn deze effecten doorgerekend en weergegeven in *tabel 5*. Voor alle cumulatieve windparken van windpark Bijsterhuizen wordt uitgegaan van een catchment area van 7.065 km². Dit leidt tot berekende populatiegroottes van 84.780 gewone dwergvleermuizen en 21.195 ruige dwergvleermuizen.

Tabel 5 Maximale bijdrage van andere windparken gelegen binnen een straal van 30 km van het middelpunt van het plangebied van Windpark Bijsterhuizen aan de totale jaarlijkse sterfte van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Bron: Disco (d.d. 17 juni 2021).

Windpark	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis
Windpark Bijsterhuizen	11	4
Windpark Beuningen	17	5
Windpark Caprice	7	1
Windpark Duiven	6	2
Windpark Groene Delta	6	<1
Windpark Koningspleij	15	5
Windpark Veghel Win(d)t*	5	3
1%-mortaliteitsnorm	170	70
Totaal aantal slachtoffers	68	20

* Met inachtneming stilstandvoorziening

Inclusief Windpark Bijsterhuizen leiden de windparken binnen een straal van 30 km in cumulatie tot een totale jaarlijkse sterfte van maximaal 68 gewone dwergvleermuizen en 20 ruige dwergvleermuizen. Dit betekent dat de cumulatieve sterfte onder de 1%-mortaliteitsnorm van gewone dwergvleermuis (170) en ruige dwergvleermuis (70) blijft (berekend op basis van een stilstandvoorziening bij slechts één windpark).

Overige vleermuissoorten

Onder de andere in het plangebied voorkomende vleermuissoorten (rosse vleermuis, watervleermuis, laatvlieger en kleine dwergvleermuis) worden geen jaarlijkse slachtoffers verwacht. Er is hooguit sprake van incidentele sterfte (<1 slachtoffer per jaar). Om deze reden zijn

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

14 van 19

deze soorten niet doorgerekend in mogelijke cumulatieve effecten met andere windparken. Echter, onder andere de rosse vleermuis is in Nederland een relatief zeldzame soort met een relatief hoge natuurlijke sterfte (44%), waar een laag aantal aanvaringsslachtoffers al snel een effect kan hebben op de populatie en gunstige staat van instandhouding. Om mogelijke negatieve effecten, al dan niet in cumulatie met andere windparken, op vleermuizen te voorkomen, is daarom voor windpark Bijsterhuizen een stilstandvoorziening opgelegd (zie *voorschrift 14*).

Effecten op vogels

Er is naar drie verschillende verstoringstypen voor vogels gekeken: aanvaringsslachtoffers (sterfte), verstoring & vermijding en barrièrewerking. De effecten zijn zoveel mogelijk gekwantificeerd. Bij deze kwantificering moet echter in acht worden genomen dat, hoewel ze gebaseerd zijn op het meest recente onderzoek, de nodige aannames gedaan zijn en dat ruime marges realistisch zijn rondom de gepresenteerde aantallen. Dat betekent dat de aantallen in absolute zin niet 100% nauwkeurig zijn, maar wel zeer goed bruikbaar om een ordegrootte van effecten te geven. De aannames in de berekeningen zijn op zo'n manier gedaan dat in alle gevallen met zekerheid het *worst case-scenario* is getoetst.

Aanvaringsslachtoffers

Uit slachtofferonderzoeken van bestaande windparken in Nederland, België, Duitsland en andere Europese landen van de afgelopen 15 jaar blijkt dat in een windpark gemiddeld 20 aanvaringsslachtoffers per turbine per jaar vallen. Voor Windpark Bijsterhuizen is dat aantal lager, op maximaal 15 slachtoffers (45 in totaal) ingeschat, met name veroorzaakt door de grootte, de plaatsing van de turbines en de geografische ligging in verband met seizoenstrek ten opzichte van referentiesituaties in kustgebieden (nadere onderbouwing op p. 60 t/m 63 in: Disco, d.d. 22 juni 2022). De meeste slachtoffers vallen naar verwachting onder vogels op seizoenstrek en in beperkte mate lokale vogelsoorten met veel lokale vliegbewegingen. Voor Windpark Bijsterhuizen wordt onderscheid gemaakt tussen lokale vogels (broedvogels en overwinteraars) en trekvogels.

Soortenlijst voorzienbare sterfte

Voor de samenstelling van de lijst met vogelsoorten waarvoor sterfte in een gepland windpark voorzienbaar is, is gebruikt gemaakt van een gestandaardiseerde selectiemethodiek (Disco, d.d. 17 juni 2021). Hieruit blijkt dat er voor 7 lokale vogels en voor 70 trekvogelsoorten sterfte voorzien is.

Effecten op lokale vogels

Vernietiging van in gebruik zijnde nesten van broedvogels wordt voorkomen door mitigerende maatregelen te treffen zoals de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren en/of een broedvogelcheck uitvoeren voor aanvang van de werkzaamheden en het terrein vooraf ongeschikt te maken. Dit effect wordt uitgesloten.

Lokale vogels kunnen in aanvaring komen met de windturbines. Voor de 7 aanwezige lokale vogels (bepaald aan de hand van de gestandaardiseerde selectiemethodiek) is een inschatting gemaakt van het aantal aanvaringsslachtoffers per jaar en is met behulp van de 1%-mortaliteitsnorm bekeken of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt. Aansluitend is het cumulatief effect voor de 7 lokale vogelsoorten doorgerekend met zes andere windparken die binnen een straal van 30 kilometer rondom windpark Bijsterhuizen voorkomen (zie *tabel 6*). Voor alle 7 lokale broedvogelsoorten blijft de verwachte sterfte onder de 1%-mortaliteitsnorm, ook met inachtneming van mogelijke cumulatieve effecten. Hiermee komt de staat van instandhouding van de betreffende soorten niet in het geding. Soorten waarvan jaarlijks minder dan één slachtoffer per jaar voorzien wordt, zijn bij de ontheffing niet aangevraagd (zie *tabel 2.1* op pagina 10 van Disco, d.d. 17 juni 2021). Er komen in en rond het plangebied geen soorten voor met een zeer kleine landelijke populatie, waardoor de 1%-extra mortaliteit onder de 1 zou vallen. Een voorbeeld is de zeearend met 20 broedparen in Nederland en een 1%-mortaliteitsnorm van ruim onder de 1.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

15 van 19

Effecten op trekvogels

Onder de 70 soorten op seizoenstrek worden jaarlijks één of meerdere slachtoffers voorzien in de gebruiksfase van Windpark Bijsterhuizen. Deze vogels passeren het plangebied tijdens seizoenstrek en hebben geen binding met (de omgeving van) het plangebied. Voor het merendeel van de soorten worden slechts enkele slachtoffers op jaarbasis voorzien in het gehele windpark. Na toetsing van de sterfte van deze soorten aan de flyway-populaties blijkt dat voor geen van de soorten sprake is van voorzienbare sterfte die de 1%-mortaliteitsnorm overschrijdt (zie tabel 2.2 op p. 10 t/m 12 van *Notitie | Effecten van Windpark Bijsterhuizen op vogels en vleermuizen; onderbouwing Wnb-ontheffingsaanvraag* (Bureau Waardenburg, d.d. 17 juni 2021). Ook voor kokmeeuw, zowel als lokale en als trekvogel aanwezig, blijft de sterfte zowel afgezet tegen de lokale als tegen de landelijke flyway populatie onder de 1%-mortaliteitsnorm. Dit betekent dat voor alle betrokken vogelsoorten geldt dat de sterfte veroorzaakt door Windpark Bijsterhuizen gezien kan worden als kleine hoeveelheid die niet zal leiden tot een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende populaties.

Cumulatieve effecten op vogels

Onder lokale vogels worden ook slachtoffers verwacht in andere windparken in de nabijheid (30 km) van windpark Bijsterhuizen. Voor de lokale vogels kokmeeuw, kolgans, toendrarietgans, grauwe gans, smient, wild eend en wulp zijn deze effecten doorgerekend en weergegeven in *tabel 6*.

Tabel 6 Maximale bijdrage van andere windparken gelegen binnen een straal van 30 km van het middelpunt van het plangebied van Windpark Bijsterhuizen aan de totale jaarlijkse sterfte van kokmeeuw, kolgans, toendrarietgans, grauwe gans, smient, wilde eend en wulp. Bron: Pondera Consult (d.d. 17 oktober 2022).

Windpark	Kok meeuw	Kolgans	Toendra rietgans	Grauwe gans	Smient	Wilde eend	Wulp
Windpark Bijsterhuizen	3-6	<1	<1	<1	<1	<1	<1
Windpark Beuningen	0	0	0	0	0	0	1
Windpark Caprice	1	14	<1	12	<1	1	1
Windpark Duiven	0	0	0	0	0	0	0
Windpark Groene Delta	1-2	<1	0	<1	0	1-2	<1
Windpark Koningspleij	3-10	0	0	0	0	0	3-10
Windpark Veghel Win(d)t*	1-2	1-2	0	1-2	0	3-6	0
<u>1%-mortaliteitsnorm</u>	<u>400</u>	<u>2.553</u>	<u>453</u>	<u>927</u>	<u>4.230</u>	<u>2.611</u>	<u>182</u>
<u>Totaal aantal slachtoffers</u>	<u>9-21</u>	<u>15-18</u>	<u>0-2</u>	<u>13-16</u>	<u>0-2</u>	<u>5-10</u>	<u>5-14</u>

Inclusief Windpark Bijsterhuizen leiden de windparken binnen een straal van 30 km in cumulatie tot een totale jaarlijkse sterfte van maximaal 21 kokmeeuwen, 18 kolganzen, 2 toendrarietganzen, 16 grauwe ganzen, 2 smienten, 10 wilde eenden en 14 wulpen. Dit betekent dat de cumulatieve sterfte ruim onder de 1%-mortaliteitsnorm van kokmeeuw (400), kolgans (2.553), toendrarietgans (453), grauwe gans (927), smient (4.230), wilde eend (2.611) en wulp (182) blijft.

Preventieve maatregelen

Er worden geen preventieve maatregelen voorgesteld.

Datum
10 januari 2023

Zaaknummer
2022-012579

Blad
16 van 19

Mitigerende maatregelen

Om een eventueel cumulatief effect op de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en/of andere vleermuissoorten te voorkomen door nabij liggende windparken, stellen wij aanvullende mitigerende maatregelen voor in de vorm van een stilstandvoorziening voor vleermuizen (*zie voorschrift 14* voor verdere specificaties). Hiermee kan het aantal aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen met meer dan 80% verminderd worden (Voigt et al., 2015) en zoals blijkt uit jardekkend vleermuisonderzoek in Windpark Netterden (Waardenburg, d.d. 30 november 2018).

Beoordelingskader

Tabel 7 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 7 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op.	Ja
Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld.	Ja
De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd. <u>Toelichting:</u> <ol style="list-style-type: none"> De aanleg van het windpark dient zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (1 maart tot 1 september) uitgevoerd te worden. Daar waar dit niet mogelijk is, wordt voorafgaand een broedvogelcheck uitgevoerd en wordt het terrein ongeschikt gemaakt door vegetatie kort te maaien en kort te houden (< 10 cm). De heiwerkzaamheden moeten in ieder geval buiten het broedseizoen (1 maart tot 1 september) plaatsvinden. De drie windturbines worden voorzien van een stilstandvoorziening, zoals gespecificeerd in <i>voorschrift 14</i>. Gedurende de eerste drie jaar na de realisatie van de windturbines moet de activiteit en migratie van vleermuizen gemonitord worden middels batdetectors met opnamefunctie op gondelhoogte. De resultaten worden jaarlijks gedeeld met de provincie Gelderland. Op basis van de resultaten kan de voorziening hierop mogelijk aangepast worden.	Ja
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in *tabel 1*. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soorten en verboden.

Zienswijzen

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit is één zienswijze binnengekomen. Op 8 december 2022 hebben wij van de aanvrager/adviseur een zienswijze ontvangen op het ontwerpbesluit. De zienswijze richt zich op vier punten, welke onderstaand per punt genoemd en beantwoord zijn.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

17 van 19

1. De aanvrager geeft aan dat er geen ontheffing voor wulp is verleend, terwijl deze wel aangevraagd zou zijn.

ANTWOORD:

Wij zijn dit nagegaan in het rapport 'Bijlage 1 | Toelichting aanvraag/projectplan ontheffing Wet natuurbescherming | Windpark Bijsterhuizen | Wind in Wijchen B.V.' (Pondera Consult, d.d. 12 september 2022) en komen tot de conclusie dat er hier geen ontheffing voor wulp aangevraagd is. Echter, uit het rapport 'Natuurtoets Windpark Bijsterhuizen | Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland' (Bureau Waardenburg, d.d. 22 juni 2021) blijkt dat er incidentele sterfte (<1 slachtoffer per jaar) van wulp voorzien is. Tevens is in dit rapport onderbouwd dat hiermee geen effect op de lokale populatie en staat van instandhouding optreedt. Op basis van die gegevens is aanvullend ontheffing verleend voor wulp.

2. De aanvrager vraagt welke werkzaamheden onder begeleiding moeten worden uitgevoerd in de bouw- en of exploitatiefase (zoals omschreven in voorschrift 10 van het ontwerpbesluit).

ANTWOORD:

De ontheffing wordt specifiek verleend voor de exploitatiefase, immers daar worden verbodsbepalingen van de Wnb overtreden (doden van vogels en vleermuizen). In de bouwfase worden er middels met name preventieve maatregelen geen overtredingen begaan. Als er (gedeeltelijk) in de broedperiode gebouwd moet worden, dan is er echter wel een extra veldcheck door een ecooloog nodig. Ook is er in de exploitatiefase 3 jaar monitoring op gondelhoogte voorgeschreven. Ook hier zal een ecooloog bij betrokken zijn. Wij hebben voorschrift 10 hier voor meer duidelijkheid op aangepast.

3. De aanvrager geeft aan dat de voorgeschreven stilstandvoorziening afwijkt van het landelijke NIEWOHL-protocol.

ANTWOORD:

Wij zijn nagegaan waarin de voorziening verschilt. Dit komt neer op de periode waarin stilstand aan de orde kan zijn. In het ontwerpbesluit staat 1 juli tot 1 oktober, gebaseerd op ervaring en onderzoek uit reeds bestaande windparken, terwijl de aanvrager voor 15 juli tot 15 oktober aangevraagd heeft. Achtergrond: bij windpark Netterden (Waardenburg, d.d. 30 november 2018) is met een batdetector op gondelhoogte onderzoek gedaan in de gehele actieve periode van vleermuizen (14 maart tot 1 november 2018). Bij hoge(re) temperaturen en lage windsnelheden was de activiteit significant het hoogst. Dit kwam daar overeen met de periode medio juli tot begin oktober. In de periode april tot juli was de activiteit zeer gering. Uit het slachtofferonderzoek blijkt dat er geen of zeer incidenteel vleermuisslachtoffers optreden met de vergelijkbare stilstandvoorziening als hier voorgesteld is, terwijl de vleermuisactiviteit er zeer hoog was. Een succesvolle maatregel dus.

Ook zijn er aanbevelingen gedaan voor een nog effectievere (zowel ecologisch als economisch) stilstandvoorziening. Hierin is gekozen voor een stilstand van 15 juli tot 1 oktober. Wij kunnen ons in het verzoek van de aanvrager vinden om de periode aan te passen naar 15 juli tot 15 oktober. Ondanks de activiteit van vleermuizen op iedere locatie anders zal zijn, zijn de omstandigheden in Wijchen vergelijkbaar met windpark Netterden en kan dus middels het batdetector onderzoek gedurende 3 jaar op rotorhoogte de vleermuisactiviteit gemeten en waar nodig de voorziening aangepast worden gedurende de tijd. Wij hebben de periode van de stilstandvoorziening aangepast.

4. De aanvrager geeft aan dat er verplicht 3 jaar monitoring met batdetectors op rotorhoogte is voorgeschreven in het ontwerpbesluit, in plaats van dat het een vrijblijvende optie is.

Datum

10 januari 2023

Zaaknummer

2022-012579

Blad

18 van 19

ANTWOORD:

Dat klopt. Zoals ook onder punt 3 onderbouwd is, kan uit die metingen blijken dat de activiteit van vleermuizen op locatie bedrijvenpark Bijsterhuizen te Wijchen afwijkt van 15 juli tot 15 oktober, en waar mogelijk dus geoptimaliseerd moet worden. Dit is een voorwaarde om aanvaringsslachtoffers zoveel mogelijk te beperken, dan wel te voorkomen, en is zodoende in die zin een 'verplichting'. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat er een voorjaars trek in de maanden voor juli van vleermuizen op de locatie aanwezig is, welke zonder metingen niet inzichtelijk wordt. Daarom zijn de metingen essentieel en zien wij niet af van dit voorschrift. Er moet 3 jaar onderzoek plaatsvinden met batdetectors op gondelhoogte. Het voorschrift is ongewijzigd gebleven.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

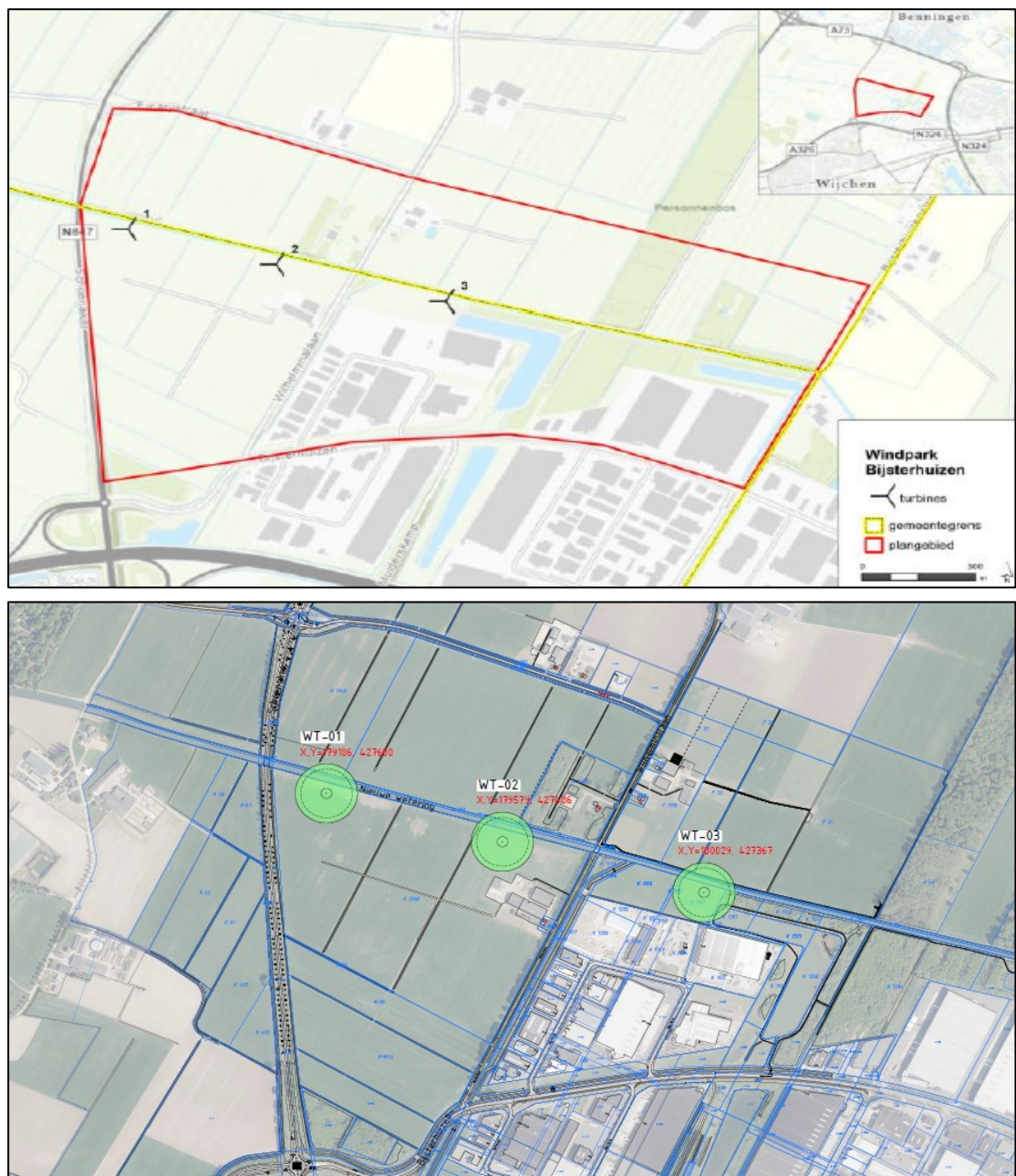
Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
10 januari 2023

Zaaknummer
2022-012579

Blad
19 van 19

BIJLAGE 2 – KAART PROJECTGEBIED

Figuur 1. De locatie van het plangebied 'Windpark Bijsterhuizen' met de drie te plaatsen windturbines nabij Bedrijvenpark Bijsterhuizen te Wijchen. Op de bovenste afbeelding is het plangebied rood gemarkeerd, terwijl de gemeentegrens geel weergegeven is. Op de onderste afbeelding zijn de locaties van de drie windturbines, van links naar rechts, (WT-01, WT-02 en WT-03) weergegeven met groene cirkels.